

Prof. dr Vid JAKULIN
Pravni fakultet
Univerziteta uLjubljani, Slovenija.

Pregledni članak
UDK: 341.45(4-672EU);
351.74::061.1(4-672EU)
Primljeno: 15. avgust 2015. god.

EUROJUST

Autor opisuje nadležnosti i ciljeve Eurojusta, dejstvovanje tog organa i njegovu saradnju s ostalim organima Evropske unije. Eurojust je organ Evropske unije, čiji je zadatak podstrekavanje, usavršavanje, kao i usklađivanje saradnje između nadležnih organa pravosuđa država članica. Organ ima pravnu ličnost. Osnovan je rešenjem Saveta Evropske unije 2002. godine. To rešenje bilo je izmenjeno i dopunjeno godine 2003. i 2009.

Eurojust se ne bavi svim vrstama krivičnih dela, jer je bio osnovan za jačanje borbe protiv težih vrsta kriminala. Opšta nadležnost Eurojusta pokriva sve vrste kriminala i krivičnih dela, koja spadaju u stalnu nadležnost Europolu. Nadležnost Europolu opredeljena je u četvrtom članu rešenja Saveta Evropske unije o osnivanju Evropskog policijskog ureda (Europol) i u dodatku tom rešenju. Na osnovu te odredbe i dodatka Europol je nadležan za borbu s organizovanim kriminalom, terorizmom i drugim teškim oblicima kriminala, koji su navedeni u dodatku rešenja, i koji povređuju dve ili više država članica, tako da je zbog obima, značaja i posledica krivičnih dela potrebna zajednička aktivnost država članica. U dodatku rešenju navedena su krivična dela, koja spadaju u nadležnost Europolu, a time i nadležnost Eurojusta.

Eurojust je nadležan na teritorijama svih država članica Unije. Na zahtev nadležnog organa države članice mogu imati svoju ulogu i u krivičnim stvarima, u kojima učestvuje država nečlanica, ali samo u slučaju da je s tom državom nečlanicom sklopljen sporazum o saradnji, ili u slučaju da je ta pomoć od bitnog značaja.

Eurojust prati u okviru svojih aktivnosti sledeće ciljeve:

a) podstrekava i usavršava usklađivanje između nadležnih organa država članica prilikom pretraga i gonjenja u državama članicama, pri čemu vodi računa o zahtevima nadležnih organa države članice i informacijama, koje šalju svi organi, nadležni na osnovu odredaba, donetih u okvirima ugovora;

b) poboljšava saradnju između nadležnih organa država članica, pre svega olakšanjima prilikom izvršavanja zahteva i odluka za pravosudsku saradnju, takođe i u vezi instrumenata koji sprovode načelo uzajamnog priznavanja;

c) na druge načine podupire nadležne organe država članica, s ciljem da se poveća učinak njihovih pretraga i gonjenja.

Eurojust je sastavljen od 28 članova koji čine kolegij. Svaka država članica privremeno dodeli Eurojustu, u skladu sa svojim pravnim sistemom, po jednog nacionalnog člana iz reda tužilaca, sudija ili policijskih službenika s ravnopravnim nadležnostima. Države članice moraju garantovati da će neprekidno i efikasno doprinostiti postizanju ciljeva Eurojusta u skladu s članom 3 rešenja o osnivanju Eurojusta. Eurojust se za vreme svog delovanja dobro iskazao i stekao visok nivo poverenja među državama članicama. Od ključnog značaja je i to, da pored saradnje država članica omogućava saradnju s institucijama, organima i agencijama Evropske unije, kao i s trećim državama (nečlanicama) i organizacijama. Saradnja između različitih organizacija i država je itekako značajna za gonjenje međunarodnog kriminala.

Ključne reči: Eurojust, Europol, Evropska unija, OLAF, saradnja među pravosudnim organima različitih država.

1. Uvod

Eurojust je organ Evropske unije, a njegov zadatak je poticati i usavršavati usklađivanje i saradnju nadležnih pravosudnih organa država članica. Organ ima pravnu ličnost. Osnovan je Rešenjem Saveta Evropske unije 2002.

godine.¹ To rešenje izmenjeno i dopunjeno je 2003.², a zatim 2009. godine.³ U nastavku predstavljam nadležnosti i ciljeve Eurojusta, njegov rad i saradnju s drugim organima.

2. Nadležnost i ciljevi

Eurojust se ne bavi svim vrstama krivičnih dela, jer je njegov zadatak jačanje borbe protiv težih oblika kriminala. Opšta nadležnost Eurojusta obuhvata sve vrste kriminala i krivičnih dela, koja spadaju pod opštu nadležnost Europolu. Nadležnost Europolu određena je u četvrtom članu Rešenja Saveta Evropske unije o osnivanju Evropskog policijskog ureda (Europol) i u dodatku tom rešenju.⁴ Na osnovu te odredbe i dodatka Europol je nadležan za organizovani kriminal, terorizam i druge oblike teškog kriminala koji su navedeni u dodatku rešenja i koji pogađaju dve ili više država članica, tako da je zbog obima, značenja i posledica takvih krivičnih dela potreban zajednički pristup država članica. U dodatku rešenja navedena su sledeća krivična dela:

- nedozvoljena trgovina zabranjenim drogama
- nelegalne aktivnosti pranja novca
- kriminalitet vezan za nuklearne i radioaktivne materijale
- nelegalno krijumčarenje doseljenika
- trgovina ljudima
- kriminal vezan za motorna vozila
- ubistvo, teška telesna povreda
- nedozvoljena trgovina ljudskim organima i tkivima
- kidnapovanje, protivpravno oduzimanje slobode i uzimanje talaca
- rasizam i ksenofobija
- organizovana pljačka
- nedozvoljena trgovina kulturnim dobrima, uključujući starine i umetnička dela
- obmana
- ucenjivanje i zelenaštvo

1 Council Decision of 28 February 2002 setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime, 2002/187/JHA, Official Journal of the European Communities L 63, 6.3.2002.

2 Council Decision 2003/659/JHA of 18 June 2003 amending Decision 2002/187/JHA setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime, OJ L 245, 29.9.2003.

3 Council Decision 2009/426/JHA of 16 December 2008 on the strengthening of Eurojust and amending Decision 2002/187/JHA setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime, OJ L 138, 4.6.2009.

4 Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol), 2009/371/JHA, OJ L 121, 15.5.2009.

- falsifikovanje i piratstvo proizvoda
- falsifikovanje službenih papira i promet njima
- falsifikovanje novca i platnih sredstava
- kriminal vezan za upotrebu kompjuterskih sistema
- korupcija
- nedozvoljena trgovina oružjem, strelivom i eksplozivom
- nedozvoljena trgovina ugroženim životinjskim vrstama
- nedozvoljena trgovina ugroženim biljnim vrstama i podvrstama
- kriminalitet na štetu okoline
- nedozvoljena trgovina hormonskim tvarima i drugim ubrzivačima rasta

Nadležnost Europolu obuhvata i povezana krivična dela. Kao povezana krivična dela smatraju se sledeća krivična dela:

- krivična dela počinjena s namerom sticanja sredstava za činjenje dela koja su pod nadležnošću Europolu;
- krivična dela, počinjena s namerom omogućavanja ili činjenje dela za koja je nadležan Europol;
- krivična dela, počinjena s namerom da bi se zagarovalo nekažnjavanje krivičnih dela iz nadležnosti Europolu.

Pod opštom nadležnošću Europolu jesu i druga krivična dela, počinjena zajedno s krivičnim delima, koja su pod stalnom nadležnošću Europolu.

Pored ovde nabrojanih oblika kriminala Eurojust može, obzirom na svoje ciljeve i na molbu nadležnog organa države članice, pomagati u pretrazi i gonjenju takođe i drugih krivičnih dela.

Eurojust je nadležan na teritorijama svih država članica unije. Na molbu nadležnog organa države članice može saradivati i u krivičnim predmetima, u kojima nosi svoj udeo država nečlanica, ali samo u slučaju, ako je s državom nečlanicom sklopljen sporazum o saradnji ili, ako je ta pomoć od bitnog značaja.⁵

U okviru aktivnosti Eurojusta njegovi ciljevi su sledeći:

a) podstiče i unapređuje usklađivanje rada nadležnih organa država članica u aktivnostima pretrage i gonjenja u državama članicama, i pri tome se obazire na zahteve nadležnih organa države članice i informacije, koje nude svi organi, nadležni skladno s odredbama, prihvaćenim u okviru Ugovora;

b) poboljšava saradnju nadležnih organa država članica, pre svega olakšavanjem zadovoljavanja molbi i odluka za pravosudnu saradnju, vezano i za instrumente, koji uspostavljaju načelo uzajamnog priznavanja;

c) na druge načine podupire nadležne organe država članica s ciljem povećati efikasnost njihovih pretraga i gonjenja.⁶

5 Drugi stav trećega člana pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

6 Prvi stav trećega člana pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

3. Rad Eurojusta

Eurojust čini 28 članova koji sastavljaju kolegij. Svaka država članica privremeno i u skladu s svojim pravnim sistemom dodeljuje Eurojustu po jednog nacionalnog člana iz redova tužilaca, sudija ili policijskih službenika sa ravnopravnim nadležnostima. Države članice moraju garantovati da će neprekidno i efikasno doprinositi postizanju ciljeva Eurojusta u skladu s članom 3. Za postizanje tih ciljeva:

a) od nacionalnog člana se zahteva da je njegovo stalno radno mesto na sedežu Eurojusta;

b) svakom nacionalnom članu pomažu zamenik i pomoćnik. Zameniku i pomoćniku može biti stalno radno mesto takođe u Eurojustu. Nacionalnim članovima može pomagati više zamenika i pomoćnika, kojima je, po potrebi i u saglasnosti s kolegijem, stalno radno mesto u Eurojustu.

Nacionalni član zauzima položaj koji mu omogućava da mu se dodele sve nadležnosti iz tog rešenja, kako bi mogao obavljati svoje zadatke. Status nacionalnih članova, zamenika i pomoćnika uređuje nacionalno pravo dotične države članice.⁷

Zamenik mora ispunjavati kriterije iz prvog stava prvog člana Rešenja i može zameniti nacionalnog člana ili delovati u njegovo ime. Nacionalnog člana može zameniti ili delovati u njegovo ime i pomoćnik, ako ispunjava kriterije iz prvog stava prvog člana.⁸

U slučaju da su uslovi, određeni rešenjem, ispunjeni, Eurojust može u treće države uputiti sudije za vezu.⁹

Da bi realizovao svoje ciljeve, Eurojust ispunjava svoje zadatke preko jednog ili više nacionalnih članova (u skladu s članom 6) ili kao kolegij (u skladu s članom 7).

Eurojust deluje kao kolegij u skladu s članom 7:

– ako tako zahteva jedan ili više nacionalnih članova, koji učestvuju u predmetu, koji obrađuje Eurojust, ili

– ako se radi o pretrazi ili gonjenju čije posledice se mogu odraziti na nivo Unije ili koje mogu uticati na države članice koje nisu direktno umešane, ili

– ako se radi o opštem pitanju vezanom za realizaciju njegovih ciljeva, ili

– ako je tim rešenjem određeno nešto drugo.

7 Prvi, drugi, treći i četvrti stav prvog člana pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

8 Peti stav prvog člana pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

9 Sedmi stav prvog člana pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

Eurojust prilikom ispunjavanja svojih zadataka navodi, da li deluje preko jednog ili više nacionalnih članova u smislu člana 6. ili kao kolegij u smislu člana 7.¹⁰

Za obavljanje zadataka u hitnim okolnostima Eurojust uspostavlja hitnu koordinacijsku jedinicu (NKE), koja dočekuje i obrađuje poslate molbe. NKE je neprekidno na vezi preko jedinstvene kontakt tačke NKE u Eurojustu, što znači 24 časa dnevno 7 dana u sedmici. NKE se oslanja na jednog predstavnika (predstavnik NKE) iz svake države članice, koji može biti nacionalni član, njegov zamenik ili pomoćnik, ovlašćen za zamenjivanje nacionalnog člana. Predstavnik NKE mora biti sposoban da radi 24 časa dnevno i to svaki dan u sedmici. U slučaju da je potrebno hitno udovoljiti molbi ili se odlučiti za pravosudnu saradnju, takođe vezano i za instrumente, koji uspostavljaju načelo uzajamnog priznavanja u jednoj ili više država članica, nadležni organ tražilac ili izdavač takve pošiljke može je poslati NKE-ju. Kontakt tačka NKE odmah će poslati taj akt predstavniku NKE države članice, iz koje je molba poslata, i ako to izričito zahteva organ pošiljač ili izdavač, predstavniku NKE države članice na čijoj teritoriji treba izvršiti molbu. Predstavnici NKE odmah se aktiviraju da bi učinili sve, kako bi se zadovoljilo molbi u njihovim državama članicama, tako da obavljaju zadatke ili ovlašćenja koja su im na raspoloženju, a sadrže ih članovi 6 kao i 9a do 9f.¹¹

Ako Eurojust dejstvuje preko nacionalnih članova:

a) može na osnovu odgovarajućih argumenata zamoliti nadležne organe država članica da:

- sprovedu određene radnje pretrage ili gonjenja;
- slože se, da je neka od njih u boljem položaju za izvođenje određenih radnji pretrage ili gonjenja;
- koordiniraju nadležne organe dotičnih država članica;
- obzirom na odgovarajuće instrumente saradnje formiraju zajedničke grupe za pretragu;
- obaveštavaju ga o svakoj informaciji koja mu je potrebna za obavljanje zadatka;

- sprovode posebne mere pretrage;
- sprovode bilo koje mere, potrebne za svrhu pretrage ili gonjenja;

b) jemči da će se nadležni organi država članica međusobno obavestavati o pretragama i gonjenju, o kojima je obavešten;

10 Peti član pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

11 Član 5a pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

c) na molbu nadležnih organa država članica pomaže na način, da im garantuje najbolje moguće usklađivanje pretrage i gonjenja;

d) pomaže sa ciljem da se poboljša saradnja nadležnih nacionalnih organa;

e) saraduje i posavetuje se s Evropskom pravosudnom mrežom, uključujući upotrebu njenih baza podataka i doprinosi njenom poboljšanju;

f) u slučajevima iz člana 3(2) i (3) i u saglasnosti s kolegijem pomaže u pretragama i gonjenju, koji se odnose na nadležne organe jedne države članice.

Države članice moraju garantovati, da će nadležni nacionalni organi odmah odgovarati na zahteve (molbe), predložene u skladu s ovim članom.¹²

Kada Eurojust deluje kao kolegij:

a) može obzirom na vrstu kriminala i krivičnih dela, određenih u članu 4(1), s odgovarajućom argumentacijom zamoliti nadležne organe država članica:

- da obave određene radnje pretrage ili gonjenja;

- da se slože, da može biti neka od država u boljem položaju što se tiče obavljanja određenih radnji pretrage ili gonjenja;

- da koordiniraju nadležne organe dotičnih država članica;

- da obzirom na odgovarajuće instrumente saradnje osnuju zajedničke grupe za pretragu;

- da Eurojust obaveštavaju o svakoj informaciji koja mu je potrebna u obavljanja njegovih zadataka;

b) garantuje, da će se nadležni organi država članica međusobno obaveštavati o pretragama i gonjenjima, o kojima je bio obavešten i čije posledice ukazuju na nivo Unije, odnosno mogu uticati na države članice, koje nisu direktno upletene;

c) na molbu nadležnih organa država članica pomaže tako, da im omogućava najbolje usklađivanje pretraga i gonjenja;

d) pomaže s ciljem da se poboljša saradnja između nadležnih organa država članica, pre svega na osnovu analiza Europolu;

e) saraduje i posavetuje se s Evropskom pravosudnom mrežom, uključujući upotrebu njenih dokumentacijskih baza podataka, i doprinosi njihovom poboljšanju;

f) može pomoći Europolu, pre svega svojim mišljenjima na osnovu analiza Europolu;

g) može nuditi logističku podršku iz tačaka a), c) i d). Takva logistička podrška može uključivati pomoć prilikom prevođenja, tumačenja i organizovanja koordinacijskih sastanaka.

¹² Šesti član pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

Ako se dvoje ili više nacionalnih članova ne mogu dogovoriti kako rešiti spor oko nadležnosti u vezi sa sprovođenjem pretrage ili gonjenja u skladu s članom 6. i posebno članom 6(1)(c), zamoli se kolegij, da izda neobavezujuće pismeno mnjenje o tome, kako da se slučaj reši, ako to nije moguće međusobnim dogovorom dotičnih nadležnih nacionalnih organa. Mnjenje kolegija hitno se pošalje dotičnim državama članicama. Taj stav ne zadire u stav 1(a) (druga alineja).

Bez obzira na odredbe instrumenata koje je Evropska unija usvojila u području pravosudne saradnje, nadležni organi Eurojusta mogu javiti sva ponavljajuća odbijanja ili poteškoće u vezi udovoljavanja molbama i odlukama za pravosudnu saradnju, takođe i u vezi instrumenata koji sprovode načelo uzajamnog priznavanja, i zamole kolegij, da izda neobavezujuće pismeno mnjenje o toj stvari, ako se problem ne može rešiti međusobnim dogovorom između dotičnih nadležnih nacionalnih organa ili saradnjom dotičnih nacionalnih članova. Mnjenje kolegija hitno se šalje dotičnim državama članicama.¹³

Ako nadležni organi dotične države članice odluče da će odbaciti molbu iz člana 6(1)(a) ili člana 7(1)(a), ili odluče da neće poduzeti daljnje mere u vezi pismenog mnjenja iz člana 7(2) i (3), obaveštavaju Eurojust o svojoj odluci i razlozima za nju. Ako se odluka, da molbi neće biti udovoljeno, ne može objasniti (argumentirati), jer bi to škodilo temeljnim nacionalnim interesima bezbednosti ili bi čak ugrozilo bezbednost pojedinaca, nadležni organi dotične države mogu se pozivati na operativne razloge.¹⁴

U članovima 9. do 9f detaljnije su opredeljena ovlašćenja nacionalnih članova.

Za rad Eurojusta od velikog je značaja saradnja s evropskom komisijom.¹⁵ Komisija u skladu s članom 36(2) Ugovora saraduje s Eurojustom u punom obimu. Komisija saraduje na područjima iz svoje nadležnosti. Komisija se može zamoliti da doprinese svojim stručnim znanjem aktivnostima Eurojusta u vezi usklađivanja pretrage i gonjenja. Za jačanje saradnje između Eurojusta i Komisije može Eurojust sklopiti sve potrebne praktične dogovore sa Komisijom.¹⁶

4. Saradnja s drugima

Eurojust može uspostaviti i održavati saradnju s institucijama, organima i agencijama koje su bile formirane na osnovu Ugovora o osnivanju Evropske zajednice i Ugovora o Evropskoj uniji ili na osnovu tih ugovora, ako je to važno za obavljanje njegovih zadataka. Eurojust uspostavlja i održava saradnju bar sa:

13 Sedmi član pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

14 Osmi član pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

15 Evropsku komisiju čini 28 komisara i osoblje. Komisija zauzima u stvari položaj vlade Evropske unije.

16 Jedanaesti član pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

- a) Europolom;
- b) OLAF-om;¹⁷
- c) Evropskom agencijom za upravljanje i operativnu saradnju na spoljnim granicama država članica Evropske unije (Frontex);¹⁸
- d) Savetom, posebno sa Zajedničkim situacijskim centrom.

Eurojust uspostavlja i održava saradnju takođe s Evropskom mrežom za osposobljavanje na području sudstva.

Eurojust može s subjektima iz prvog stava 26. člana sklopiti sporazume ili radne dogovore. Takvi sporazumi ili radni dogovori mogu uređivati razmenu informacija, uključujući lične podatke, i dodeljivanje oficira (časnika) za vezu Eurojustu. Takav sporazum ili radni dogovor može se sklopiti samo posle posavetovanja Eurojusta sa zajedničkim nadzornim organom o odlukama vezanim za zaštitu podataka i posle odobrenja Saveta, koji odlučuje kvalifikovanom većinom. Eurojust obaveštava Savet o svim planovima za početak takvih pregovaranja, a Savet može doneti bilo kakve zaključke, koji su po njegovom mišljenju primerni.

Pre stupanja na snagu takvog sporazuma ili dogovora iz drugog stava 26. člana, Eurojust može direktno od subjekata iz prvog stava 26. člana primati i upotrebljavati informacije, uključujući i lične podatke, ukoliko je to potrebno za legitimno obavljanje zadataka Eurojusta, a može i direktno tim subjektima davati informacije, uključujući i lične podatke, ukoliko je to potrebno za legitimno obavljanje zadataka primaoca i u skladu je s pravilima o zaštiti podataka, određenim po tom rešenju.

OLAF može doprinositi radu Eurojusta na način, da koordinira pretrage i gonjenja u vezi zaštite finansijskih interesa Evropske zajednice, bilo na inicijativu Eurojusta ili na vlastitu inicijativu, ako se dotični nadležni nacionalni organi ne suprotstavljaju takvoj saradnji.

Za svrhe primanja i davanja informacija na relaciji između Eurojusta i OLAF-a i bez zadiranja u član 9, države članice garantuju da se nacionalni članovi Eurojusta smatraju kao nadležni organi država članica isključivo za svrhe Uredbe (ES) br. 1073/1999 i Uredbe Saveta (Euratom) br. 1074/1999 od

17 OLAF je evropski ured za borbu protiv prevara. Skraćenica proizlazi iz njegovog imena na francuskom: Office de Lutte Anti – Fraude. Ured OLAF pretražuje prevare na području proračunskih sredstava EU, korupciju i neprimerno postupanje zaposlenih u institucijama. Evropskoj komisiji savetuje na području borbe protiv prevara. Osnovan je rešenjem Komisije: Commission Decision of 28 April 1999 establishing the European Anti – fraud Office (OLAF), OJ L 136, 31.5.1999.

18 Osnovana uredbom Saveta Evropske unije: Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation of the External Borders of the Member States of the European Union, OJ L 349, 25.11.2004.

dana 25. maja 1999. o pretragama koje vodi Evropski ured u borbi protiv prevara (OLAF)¹⁹. Razmena informacija između OLAF-a i nacionalnih članova ne zadire u informacije koje treba predložiti drugim nadležnim organima u skladu s navedenim propisima.¹⁹

Eurojust i Evropska pravosudna mreža²⁰ održavaju čvrste međusobne odnose, osnovane na savetovanju i dopunjavanju, posebno između nacionalnog člana, kontakt tačaka Evropske pravosudne mreže u istoj državi članici i nacionalnih korespondenata Eurojusta i Evropske pravosudne mreže. Za poboljšanje efikasnosti saradnje prihvaćene su sledeće mere:

a) nacionalni članovi za svaki slučaj specijalno obaveste kontakt tačke Evropske pravosudne mreže o svim predmetima, za koje smatraju da bi ih valjalo obrađivati u okviru te mreže;

b) sekretarijat Evropske pravosudne mreže je deo osoblja Eurojusta. Deluje kao odvojena organizacijska jedinica. Služiti se može administrativnim sredstvima koja su potrebna tako za obavljanje zadataka Evropske pravosudne mreže. a takođe i za pokrivanje troškova plenarnih sastanaka mreže. Ako se plenarni sastanci vrše u prostorima Saveta u Briselu, mogu se pokrivati samo putni troškovi i troškovi tumačenja (prevoda). Ako se plenarni sastanci obavljaju u državi članici, koja predseduje Savetu, pokriva se samo deo zajedničkih troškova sastanka;

c) kontakt tačke Evropske pravosudne mreže mogu se za svaki poseban slučaj pozivati na sastanke Eurojusta.

Bez zadiranja u član 4(1), sekretarijat mreže zajedničkih pretraživačkih jedinica i mreže, osnovane rešenjem 2002/494/PNZ jeste deo osoblja Eurojusta. Ti sekretarijati deluju kao odvojene organizacijske jedinice. Služiti se mogu administrativnim sredstvima Eurojusta, koja su im potrebna za obavljanje zadataka. O koordinaciji između sekretarijata brine Eurojust.

Ovaj stav upotrebljava se za sekretarijat svake nove mreže, uspostavljene rešenjem Saveta, kada to rešenje određuje, da je sekretarijat garantovan Eurojustom.

Mreža, osnovana Rešenjem 2008/852/PN može zahtevati da Eurojust obezbedi mreži sekretarijat. U slučaju takvog zahteva upotrebi se drugi stav tog člana.²¹

Eurojust može uspostaviti i održavati saradnju, ako je to potrebno za obavljanje njegovih zadataka, i pomoću sledećih subjekata:

19 26. član pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

20 Evropska pravosudna mreža je mreža nacionalnih kontakt tačaka, čija svrha je olakšati saradnju u krivičnim stvarima. Osnovana je zajedničkom merom: Joint Action 98/428 JHA of 29 June 1998 in order to fulfil recommendation no 21 of the Action Plan to Combat Organized Crime adopted by the Council on 28 April 1997. Mreža je bila službeno otvorena 25. septembra 1998. Mreža je prvi praktični mehanizam pravosudne saradnje, koji je postao zaista operativan.

21 Član 25a pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

- a) trećih država;
- b) organizacija, kao što su:
 - međunarodne organizacije i njihovi potčinjeni organi javnog prava;
 - drugi organi javnog prava, koji su osnovani na sporazumu između dve ili više država, i
 - međunarodna organizacija kriminalističke policije (Interpol).

Eurojust može sa subjektima iz prvog stava ovog člana sklapati sporazume. Takvi sporazumi pre svega mogu uređivati razmenu informacija, uključujući lične podatke, i određivati Eurojustu oficire (časnike) ili sudije za vezu. Takvi sporazumi mogu se sklapati samo posle posavetovanja Eurojusta sa zajedničkim nadzornim organom u vezi odredbi o zaštiti podataka i posle odobrenja Saveta, koji odlučuje kvalifikovanom većinom. Eurojust obaveštava Savet o svim planovima za početak takvih pregovaranja, a Savet može usvojiti bilo kakva, po njegovom mišljenju odgovarajuća rešenja.

Sporazumi iz drugog stava tog člana, koji sadrže odredbe o razmeni ličnih podataka, mogu se sklopiti samo ako za dotični subjekt važi konvencija Saveta Evrope od 28. januara 1981, ili na osnovu ocene, u kojoj se potvrđuje, da taj subjekt garantuje dovoljno visok nivo zaštite podataka.

Sporazumi iz drugog stava tog člana sadrže odredbe o praćenju njihovog sprovođenja, uključujući sprovođenje pravila o zaštiti podataka. Pre početka stupanja na snagu tih sporazuma, Eurojust može direktno dobivati informacije od tih subjekata uključujući lične podatke, ako je to potrebno za legitimno obavljanje njegovih zadataka.

Pre stupanja na snagu sporazuma iz drugog stava tog člana Eurojust može pod uslovima iz člana 27(1) tim subjektima direktno slati informacije, osim ličnih podataka, ako je to potrebno za legitimno obavljanje zadataka prijemnika. Eurojust može pod uslovima iz člana 27(1) slati lične podatke subjektima iz prvog stava tog člana, u slučaju da:

- je to u pojedinim slučajevima potrebno zbog sprečavanja ili borbe protiv krivičnih dela, za koja je nadležan Eurojust;
- je Eurojust s dotičnim subjektom sklopio ugovor iz drugog stava tog člana, koji je stupio na snagu i dozvoljava transfer takvih podataka.

Eurojust hitno obavesti zajednički nadzorni organ i dotične države članice o svakom naknadnom neispunjavanju ili većoj verovatnoći neispunjavanja uslova iz trećeg stava tog člana od strane subjekta iz prvog stava. Zajednički nadzorni organ može sprečiti daljnju razmenu ličnih podataka s dotičnim subjektima, dok se ne ubedi, da su bile donete odgovarajuće mere za poboljšanje stanja.

I pored toga da uslovi iz sedmog stava tog člana nisu ispunjeni, može nacionalni član, koji deluje kao nacionalni nadležni organ i u skladu s odredba-

ma zakonodavstva svoje države članice, u izuzetnim slučajevima i u slučaju da treba prihvatiti hitne mere za otklanjanje direktne ozbiljne opasnosti koja ugrožava lice ili javnu bezbednost, razmenjivati informacije, koje uključuju lične podatke. Za zakonitost odobrenja takvog prenosa podataka odgovoran je nacionalni član. Nacionalni član čuva zapis o prenosu podataka i o razlozima za takav prenos. Transfer podataka odobri se samo u slučaju da se primalac obaveže da će biti podaci upotrebljeni samo za svrhu, za koju su bili poslani.²²

Pre razmene informacija između Eurojusta i subjekata iz člana 26a, nacionalni član države članice, koja je dala informacije, daje svoju saglasnost za prenos tih informacija. Nacionalni član se prema potrebi posavetuje s nadležnim organima država članica.

Eurojust je odgovoran za zakonitost prenošenja podataka. Eurojust vodi evidenciju o svakom transferu podataka u skladu s članovima 26. i 26a i o razlozima za takav prenos. Podaci se prenose samo u slučaju, da se primalac obaveže da će biti upotrebljeni samo za svrhu, za koju su bili poslani.²³

Da bi se olakšala pravosudna saradnja s trećim državama u slučajevima kad Eurojust nudi pomoć u skladu s ovim rešenjem, kolegij Eurojusta može na osnovu dogovora s trećom državom po članu 26a uputiti sudije za vezu u tu treću državu. Pred samim početkom dogovaranja sa trećom državom dobiva se saglasnost Saveta, koji odlučuje kvalifikovanom većinom. Eurojust obaveštava Savet o svim nacrtima za početak takvih pregovora, a Savet donosi rešenja, koja su po njegovom mišljenju primerna.

Sudija za vezu iz prvog stava tog člana mora imati iskustva u radu s Eurojustom i odgovarajuće znanje o pravosudnoj saradnji i radu Eurojusta. O upućenju sudije za vezu u ime Eurojusta prethodno se dogovore sudija i njegova država članica.

Ako se sudija za vezu, kojeg upućuje Eurojust, odabere od nacionalnih članova, zamenika ili pomoćnika:

- zamenu na njegovom mestu nacionalnog člana, zamenika ili pomoćnika obavi država članica;
- ne sme više sprovoditi ovlašćenja, koja su mu bila podeljena u skladu s članovima 9a do 9e.

Bez zadiranja u član 110. Kadrovskih propisa za službenike Evropskih zajednica, kako su određeni Uredbom (EGS, Euratom, ESPJ) br. 259/681, kolegij pripremi pravila za uputu sudija za vezu, i za tu svrhu posle savetovanja s Komisijom donese potrebne mere za sprovođenje.

22 Član 26a pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

23 27. član pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

Rad sudija za vezu, koje upućuje Eurojust, nadzire zajednički nadzorni organ. Sudije za vezu izveštavaju o svom radu kolegij, koji o tome podnosi godišnji izveštaj Evropskom parlamentu i Savetu. Sudije za vezu obaveštavaju nacionalne članove i nadležne nacionalne organe o svim predmetima koji se odnose na njihovu državu članicu. Nadležni organi država članica i sudije za vezu iz prvog stava tog člana mogu se neposredno obratiti jedan drugome. U takvim slučajevima sudija za vezu obaveštava o kontaktima nacionalnog člana. Sudije za vezu iz prvog stava tog člana povezuju se sistemom vođenja stvari (predmeta).²⁴

Eurojust može koordinirati izvršavanje molbi za pravosudnu saradnju, koju predloži treća država, ako su te molbe deo iste pretrage i zahtevaju izvršenje u bar dve države članice, pod uslovom, da se sa time slažu dotične države članice. Molbe iz ovog stava može uputiti Eurojustu i nadležni nacionalni organ.

U hitnim slučajevima i u skladu s članom 5a može molbe iz prvog stava tog člana, koje je uputila treća država i koja ima s Eurojustom sklopljen sporazum o saradnji, preuzeti i obraditi NKE za usklađivanje u hitnim okolnostima.

Eurojust može, bez zadiranja u član 3(2), u slučajevima, kada se radi o molbama za pravosudnu saradnju, vezano za istu pretragu, a treba ih obaviti u trećoj državi, olakšati pravosudnu saradnju i s tom trećom državom, pod uslovom da se sa time slažu dotične države članice.

Molbe iz stavova 1, 2, i 3. mogu se slati preko Eurojusta, ako je to u skladu s instrumentima, koji se upotrebljavaju za odnose između te treće države i Evropske unije ili dotičnih država članica.²⁵

5. Zaključak

Eurojust je za vreme svog postojanja i rada stekao visoko poštovanje i visok nivo poverenja među državama članicama. Ključno je to, da pored saradnje država članica omogućava saradnju institucijama, organima i agencijama Evropske unije kao i trećim državama (nečlanicama) i organizacijama. Saradnja različitih organizacija i država je u gonjenju međunarodnog kriminala od izuzetne važnosti.

²⁴ Član 27a pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

²⁵ Član 27b pročišćenog teksta Rešenja o osnivanju Eurojusta.

Professor Vid Jakulin, PhD
Faculty of Law, University of Ljubljana

EUROJUST

The author presents in his paper the competences and objectives of Eurojust, the functioning of this body and the cooperation of Eurojust with other agencies. Eurojust is a body of the European Union, whose task is to encourage and improve the coordination and cooperation between competent judicial authorities of Member States. This body has its legal personality and was established by the EU Council Decision in 2002. This Decision was amended in 2003 and 2009.

Eurojust does not deal with all sorts of crime, because it was established with a view to reinforcing the fight against serious crime. The general competence of Eurojust covers all types of crime and offences in respect of which Europol is at all times competent. The competence of Europol is defined in the Article 4 of the EU Council Decision setting up the European Police Office (Europol) and in the Annex to this decision. Pursuant to this provision and its annex, the Europol is competent for organised crime, terrorism and other serious forms of crime, listed in the Annex to the Decision and which affect in such a degree two or more Member States that it urges, due to the extent, importance and consequences of criminal offences a joint action of Member States. In the Annex to the Decision are listed criminal offences which are within the competence of Europol and consequently also within the competence of Eurojust.

Eurojust is competent for the offences on the territory of all Member States. Eurojust may assist also in criminal matters at the request of a Member State's competent authority in which is involved a non-Member State, but only in the case when an agreement establishing cooperation with a non-Member state has been concluded or when this assistance is absolutely necessary.

In the context of its functioning, Eurojust pursues the following objectives:

(a) to stimulate and improve the coordination between the competent authorities of the Member States in the investigations and prosecutions in the Member States, taking into

account any request emanating from a competent authority of a Member State and any information provided by any body competent by virtue of provisions adopted within the framework of the Treaties;

(b) to improve cooperation between the competent authorities of the

Member States, in particular by facilitating the execution of international mutual legal assistance and the implementation of legal instruments which implement the principle of the mutual recognition;

(c) to support otherwise the competent authorities of the Member States in order to render their investigations and prosecutions more effective.

Eurojust is composed of 28 members who consists the College. Eurojust is composed of one national member seconded by each Member State in accordance with its legal system, being a prosecutor, judge or police officer of equivalent competence. Member States have to ensure a continual and efficient participation in achieving objectives of Eurojust pursuant to Article 3. Eurojust has proved successful since its establishment and has gained a high degree of trust among the Member States. It is important that it enables besides the cooperation between the Member States also the cooperation with the institutions, authorities and agencies of the European Union and also the cooperation with the third states (non-Members) and organisations. It has to be specially stressed that the cooperation between different organisations and states in the prosecution of international crime is of utmost importance.

Key words: *Eurojust, Europol, European Union, OLAF, cooperation between judicial authorities*